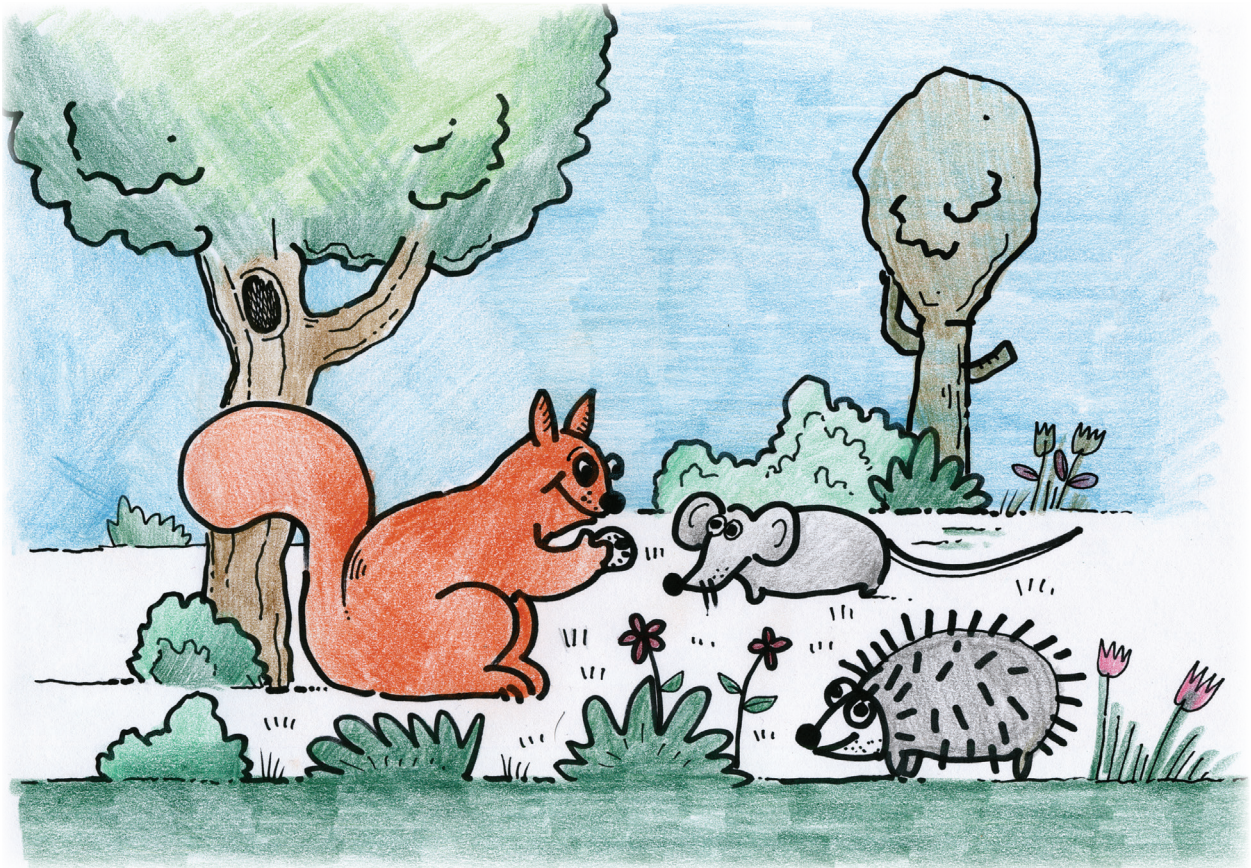

Kudłaci przyjaciele

Poznajemy leśne ssaki

Scenariusz zajęć edukacyjnych – edukacja przedszkolna

Wstęp:

Chcemy, aby w czasie zajęć dzieci w jak najpełniejszy sposób zapoznały się z wybranymi ssakami żyjącymi w lasach. Wiele z nich możemy też spotkać w parkach i ogrodach. Obserwowanie ssaków w ich środowisku naturalnym jest jednak bardzo trudne. Są bardzo płochliwe. Najczęściej możemy zobaczyć wiewiórki, które na drzewach czują się na tyle bezpiecznie, by nie uciekać na odgłos naszych kroków. Jednak inne ssaki natychmiast się ukrywają, a ich obecność możemy zwykle stwierdzić znajdując różne ślady ich działalności. Zajęcia będą oparte na opisach, zdjęciach i rysunkach zwierząt. Jednak ważnym elementem będzie doświadczenie rozmiarów zwierzęcia, jego możliwości związanych z poruszaniem się oraz próba „wejścia w buty” zwierzęcia, które szuka bezpiecznego schronienia.

Czas modułu: 2 godziny lekcyjne.

2 | Kudłaci przyjaciele - poznamy leśne ssaki

Cele ogólne (edukacyjne):

- I. Nauczymy się nazwać i rozpoznawać najpowszechniejsze ssaki zamieszkujące lasy, parki, ogrody.
- II. Będziemy doskonalić umiejętności ruchowe.
- III. Będziemy doskonalić umiejętność opowiadania.
- IV. Doskonalenie umiejętności uważnego słuchania i wykonywania poleceń, również we współpracy z grupą.

Cele operacyjne zajęć:

1. Przećwiczymy nazwy i porozmawiamy o zwyczajach kudłatych, leśnych przyjaciół – leśnych ssaków.
2. Zbudujemy skocznię i będziemy skakać w dal, a miarą długości naszego skoku będzie odległość, na jaką skaczą poznane zwierzęta.
3. Spotkamy opiekuna zwierząt – leśnika (ten cel, tylko wtedy, gdy spotkanie będzie możliwe).
4. Będziemy naśladować ruchem zachowanie zwierząt.
5. Wybudujemy domek dla myszki.

Realizowane elementy PP (edukacja przedszkolna):

Dziecko:

- nazywa oraz wyróżnia zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych, np. w lesie (ewentualnie parku),
- wie na czym polega pomiar długości i zna proste sposoby mierzenia,
- próbuje przewidywać skutki swoich zachowań,
- stara się łączyć przyczynę ze skutkiem i próbuje przewidywać, co się może zdarzyć,
- w miarę samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych,
- uważnie słucha, pyta o niezrozumiałe fakty,
- słucha, tak aby wykonać polecenie według instrukcji,
- umie wypowiadać się w różnych technikach plastycznych (konstrukcje z tworzyw naturalnych),
- ma poczucie sprawstwa („potrafię to zrobić”) i odczuwa radość z wykonanej pracy,
- orientuje się w rolach społecznych pełnionych przez ważne osoby – leśnika,

Potrzebne pomoce i materiały:

Będziemy potrzebować:

- prosty Atlas ssaków polskich,
- opisy zwierząt (wielkość, długość skoku, zwyczaje) – dla nauczyciela,
- rysunki konturowe zwierząt (dla każdego dziecka),
- miarkę co najmniej 2 metrową,
- twarde narzędzie (patyk) do zaznaczenia odległości,
- rysunki zwierząt wykonane przez dzieci (na wzorze konturowym),
- kredki dla każdego dziecka – kilka kolorów „zwierząt”, np.: brązowy, brunatny, żółty, pomarańczowy, itp.
- paski krepiny, do zaznaczenia terenu po którym mogą się poruszać dzieci,
- zabawka w kształcie myszki (opcjonalnie) dla ciebie, lub dla każdej 4–5 osobowej grupy dzieci.

Przebieg zajęć – Instrukcja dla nauczyciela:

Wybór miejsca i czasu realizacji zajęć

Wybierz takie miejsce w lesie lub parku, gdzie można spotkać dużo różnorodnych drzew i krzewów, a podłoże pokryte jest liśćmi, patyczkami itp. Wybrane miejsce powinno się znajdować nie więcej niż 10 minut spaceru od Ośrodka Edukacyjno-Muzealnego Roztoczańskiego Parku Narodowego lub przedszkola.

Organizacja zajęć

Zajęcia przygotowawcze w sali:

W czasie tych zajęć, które trwają ok. 40 minut (mogą się odbywać innego dnia) dzieci zdobywają podstawowe informacje dotyczące życia ssaków oraz wykonują rysunki, które zostaną wykorzystane w czasie zajęć w terenie.

Zajęcia w terenie:

Zajęcia w terenie organizujemy w formie spaceru obejmującego obserwacje przyrodnicze, a także gry i zabawy. Najlepszym miejscem na skocznię będzie miękka ścieżka/droga w lesie lub parku.

Pracujemy jako grupa, choć będziemy też wykonywać zadania indywidualnie. Do zajęć wykorzystujemy niżej przedstawione instrukcje oraz załączone karty pracy. W czasie realizacji zajęć dajemy dzieciom możliwość samodzielności i twórczej kreacji. Wyjście w teren poprzedzamy jedynie krótką odprawą, reszta zajęć odbywa się w środowisku naturalnym. Dzieci powinny być odpowiednio ubrane, zależnie od pogody. Zapewnij też sobie opiekę osób dorosłych w liczbie 1 dorosły na 6–7 dzieci.

Jeśli to możliwe organizujemy spotkanie z leśnikiem lub pracownikiem Roztoczańskiego Parku Narodowego, który krótko opowie o zwyczajach wybranych zwierząt (myszy, wiewiórki, jeża, lisa, zająca, sarna). Jeśli niemożliwe jest zorganizowanie spotkania z leśnikiem nauczyciel/ka przejmuje jej/jego rolę.

Przed wyjściem do lasu nauczyciel/ka zaznacza na miarce odległość skoku wybranych leśnych ssaków. Zabawę ruchową: Skacz w dal jak nasi przyjaciele, można urozmaicić proponując dzieciom możliwość skoku z miejsca lub z rozbiegu, obunóż itp.

Przygotowanie do zajęć, prowadzone w sali (ok. 45 minut)

Wprowadzenie do tematu: *Kudłaci przyjaciele – poznajemy leśne ssaki.*

Zachęć dzieci do oglądania atlasu ssaków polskich. Opowiedz o życiu i zwyczajach wybranych zwierząt (myszka, wiewiórka, jeż, lis, zając, sarna). Podstawowe informacje o zwierzętach zawiera **załącznik nr 1**. Zwróć uwagę na wielkość każdego ze zwierząt w odniesieniu do wielkości dzieci.

Na podsumowanie tej części zajęć dzieci kolorują wybrany obrazek konturowy zwierzęcia. Poproś, aby dzieci zastosowały kolory jak najbardziej naturalne dla danego gatunku zwierząt. Kryterium sukcesu, które przedstawiamy dzieciom: Moje zwierzę jest bardzo podobne do prawdziwego zwierzęcia. Kolorując dzieci mogą patrzeć na zdjęcia zwierząt w atlasie.

Wyeksponuj wszystkie prace w taki sposób, aby zwierzęta tego samego gatunku znajdowały się obok siebie (można wykorzystać podłogę lub ścianę). Dzieci omawiają prace, zwracając uwagę na zastosowane kolory. Oceniają, czy pokolorowany obrazek zwierzęcia jest podobny do zdjęcia.

Obrazki wykonane przez dzieci będą wykorzystane w czasie organizacji zajęć w terenie – przy budowie skoczni.

Odprawa do zajęć w terenie (do 10 minut)

Przedstaw dzieciom cele zajęć w terenie:

1. Przećwiczymy nazwy i porozmawiamy o zwyczajach kudłatych leśnych przyjaciół – leśnych ssaków.
2. Zbudujemy skocznnię i będziemy skakać w dal, a miarą długości naszego skoku będzie odległość, na jaką skaczą poznane zwierzęta.
3. Spotkamy opiekuna zwierząt – leśnika (ten cel, tylko wtedy, gdy spotkanie będzie możliwe).
4. Będziemy naśladować ruchem zachowanie zwierząt.
5. Wybudujemy domek dla myszki.

Omówcie razem zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas zajęć w terenie.

Spotkanie z opiekunem zwierząt (20 minut)

Zajęcia w terenie rozpocznij od przedstawienia leśnika, który pomoże wyznaczyć teren do zajęć. Wyznaczcie obszar, po którym będą mogły swobodnie poruszać się dzieci. W tym celu oznaczcie drzewa, poza które nie wolno nikomu wychodzić. Dzieci mogą w tym uczestniczyć, określamy wtedy kierunek biegu i liczbę kroków lub wskazujemy po prostu drzewo, poza które nie można się oddalać, a dziecko obwiązuje je paskiem krepiny.

Dzieci i dorośli stają w luźnym kręgu, tak aby wszyscy byli dobrze widoczni. Leśnik opowiada o tym czym się zajmuje (w kontekście leśnych zwierząt) oraz o wybranych ssakach mieszkających w lesie i o tym, jak ludzie mogą pomagać zwierzętom, podkreśla gdzie zwierzęta mieszkają lub odpoczywają.

Dzieci przedstawiają wykonane przez siebie obrazki zwierząt. Staramy się, aby dzieci nawiązały rozmowę z leśnikiem zadając pytania, na bazie zdobytych wcześniej informacji. Ważne jest, aby leśnik opowiadając o zwierzęciu, którego obrazek wykonały dzieci przedstawił jego wielkość.

Skaczę tak, jak... – zabawa ruchowa (20 minut)

Zabawa ruchowa pozwala dzieciom porównać swoją długość skoku z odległością na jaką skaczą poznane zwierzęta. Z pomocą leśnika wyznacz skocznnię (model w **załączniku nr 2**), zaznaczając odległości od najmniejszej do najmniejszej. Zaznaczając odległość przypominaj w rozmowie z dziećmi jak duże jest zwierzę, jak wygląda, co lubi robić. Dzieci układają swoje rysunki obok znaku odległości, która odpowiada długości skoku danego zwierzęcia.

Zabawa polega na tym, by dzieci mogły porównać swoje możliwości w zakresie skoku w dal z możliwościami zwierząt. W trakcie zabawy dzieci skaczą w dal, porównując odległość swojego skoku z odległościami na jakie skaczą zwierzęta. Czy skaczą tak jak myszka, jak wiewiórka, itd.? Skaczą też na odległość wskazaną przez ciebie: tak, aby każde dziecko mogło odnieść sukces.

Zabawa trwa do wyczerpania zaangażowania dzieci (nie dłużej jednak niż 15 minut).

Podsumowanie:

Omawiamy jak udało nam się zrealizować zadanie, pytamy jakie skoki udało się wykonać najłatwiej, które najtrudniej. Pytamy, czy spodziewali się, że tak małe zwierzęta mogą skakać tak daleko?

Leśne domki zwierząt (10 minut)

Zabawa ruchowa: *Gdzie może mieszkać zwierzątko?* Dzieci szukają miejsc wygodnych do mieszkania dla wybranego zwierzęcia.

Zabawę ruchową proponujemy dzieciom tylko wtedy, gdy uznajemy, że mamy wystarczającą ilość czasu.

Domek dla myszki (30 minut)

Nawiązujemy do tematu miejsca zamieszkania leśnych zwierząt. Pomożemy małym leśnym myszkom i zbudujemy dla nich schronienia. Dzielimy dzieci na grupy 4–5 osobowe. Zadaniem grupy jest wybudowanie dla myszki leśnego domku, który będzie wykonany z dostępnych naturalnych materiałów.

Określamy z dziećmi 2–3 kryteria domku, np. jest taki, aby myszka się zmieściła, miał wejście, w środku było sucho i ciepło. Możesz mieć ze sobą zabawkę w kształcie myszki, wielkością i kolorem zbliżoną do myszki naturalnej, tak aby dzieci budując domki miały możliwość sprawdzenia, czy myszka się do niego zmieści.

Dzieci w grupach wybierają miejsce i rozpoczynają budowę domku.

Podsumowanie zajęć:

Zaproponuj dzieciom wykonanie wystawy domków. Niech budowniczy zaprezentują swój domek, leśnik ocenia go odnosząc się do ustalonych kryteriów (dzieci ewentualnie poprawiają domek). Jeśli wystarczy czasu, możemy również podsumować informacje zdobyte na zajęciach z wykorzystaniem rysunków zwierząt.

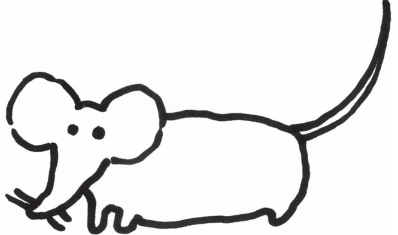

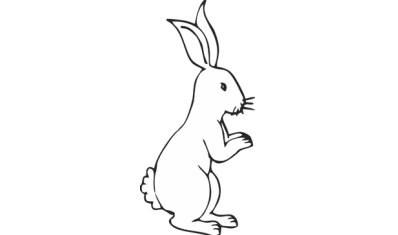
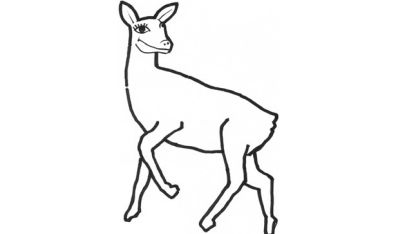
Poproś dzieci, aby wyeksponowały swoje rysunki zwierząt, a następnie stworzyły szereg uporządkowany według podawanych przez nas kryteriów, np.: według rosnącej lub malejącej wielkości zwierzęcia czy długości jego skoku itp. (dzieci same określają miejsce, w którym powinno znaleźć się zwierzę, którego rysunek trzymają).

Na zakończenie porządkujemy teren i wracamy do Ośrodka Edukacyjno-Muzealnego Roztoczańskiego Parku Narodowego lub przedszkola uczestników.

Załącznik nr 1

Podstawowe informacje o zwierzętach

		Mieszka w ...	Wysokość zwierzęcia	Długość skoku
jeż		Mieszka w ogrodzie. Przed zimą chroni się w stertach suchych liści.	Wysokość – 15 cm Długość – 33 cm	0,1 metra
leśna myszka		Mieszka w lesie. Kopie sobie norki.	Wysokość – 5 cm Długość – 12 cm + 10 cm ogon	0,8 metra
ruda wiewiórka		Mieszka w lesie i ogrodzie. Zajmuje dziuple lub gniazda ptaków.	Wysokość – 22 cm Długość – 22 cm + 19 cm ogon	1,20 metra
lis		Mieszka w lesie i ogrodzie. Kopie sobie spore nory.	Wysokość – 45 cm Długość – 70 cm + 50 cm ogon	2 metry
szary zając		Mieszka na łąkach i na polach. Robi sobie małe niecki w trawie lub wśród liści.	Wysokość – 30 cm Długość – 55 cm	3 metry
sarna		Mieszka w lesie, zaroślach i na łąkach. Ukrywa się w zaroślach.	Wysokość – 75 cm Długość – 120 cm	4 metry

Załącznik nr 2

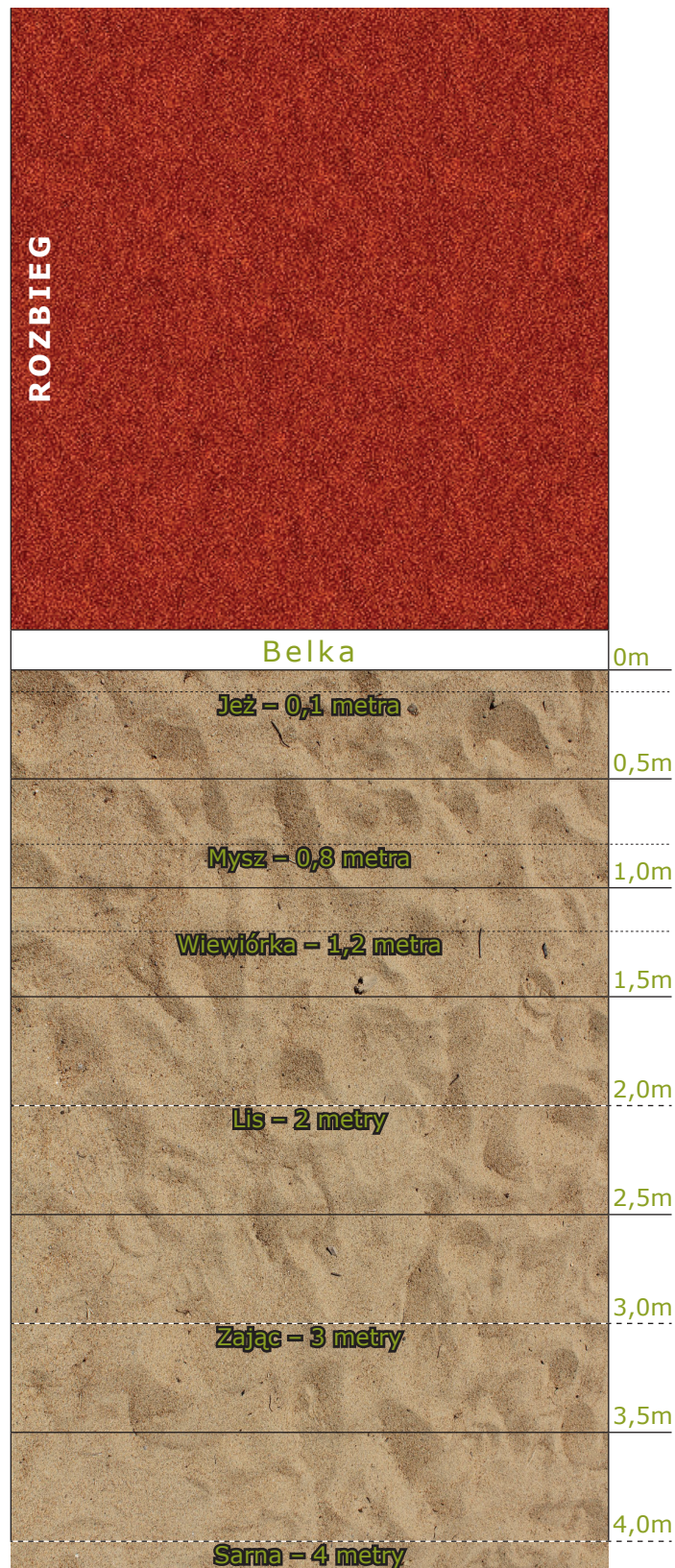
Porównanie wzrostu dzieci i zwierząt

Wzrost zwierząt	
Dziecko sześciolatnie	<p>115 cm</p>
sarna	<p>75 cm</p>
szary zając	<p>30 cm</p>
lis	<p>45 cm</p>
ruda wiewiórka	<p>22 cm</p>
leśna myszka	<p>5 cm</p>
jeż	<p>15 cm</p>

Załącznik nr 3

Model zwierzęcej skoczni

Załącznik nr 3

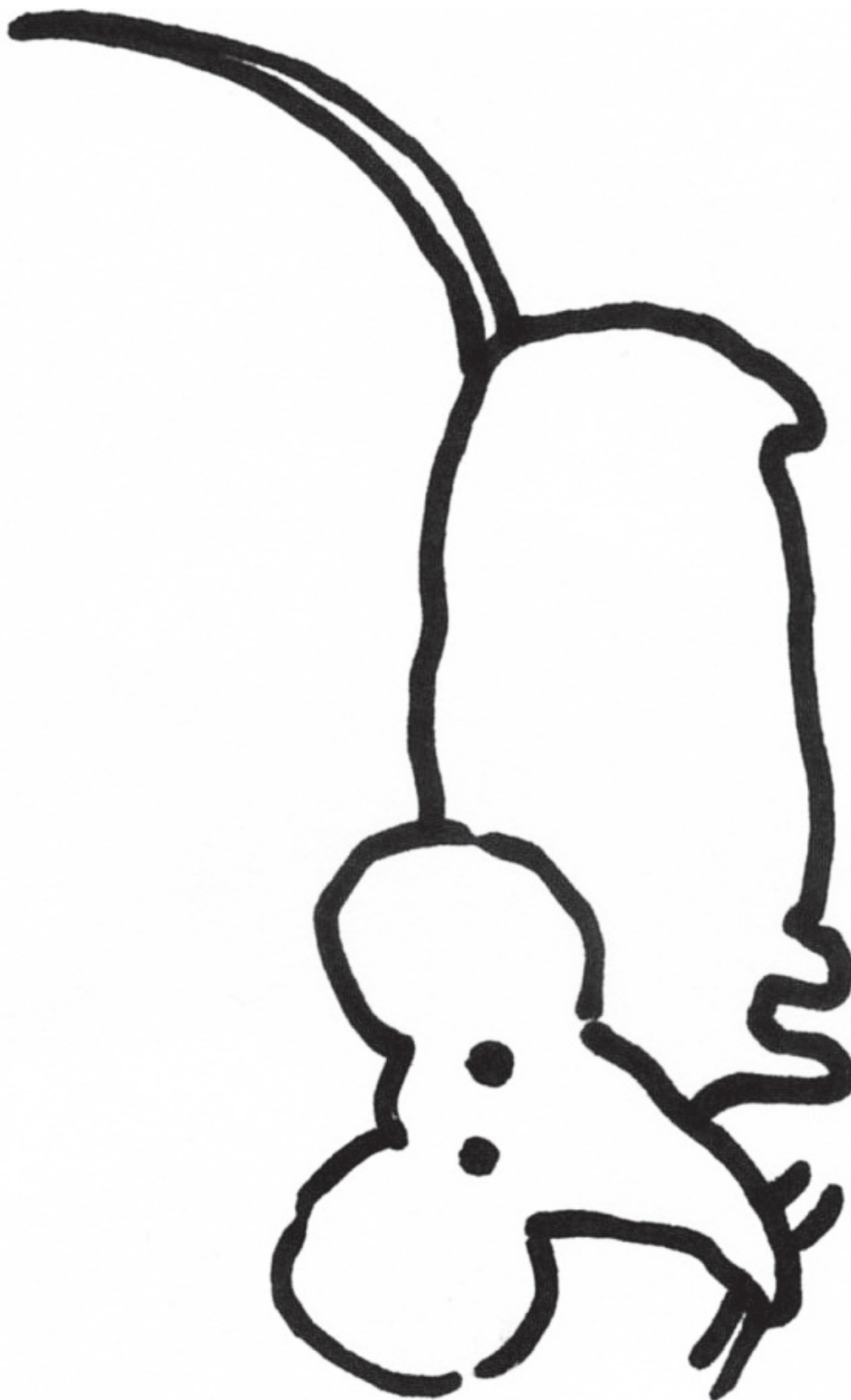
Kolorowanki

Jeź

Załącznik nr 3

Myszka

Załącznik nr 3

Wiewiórka

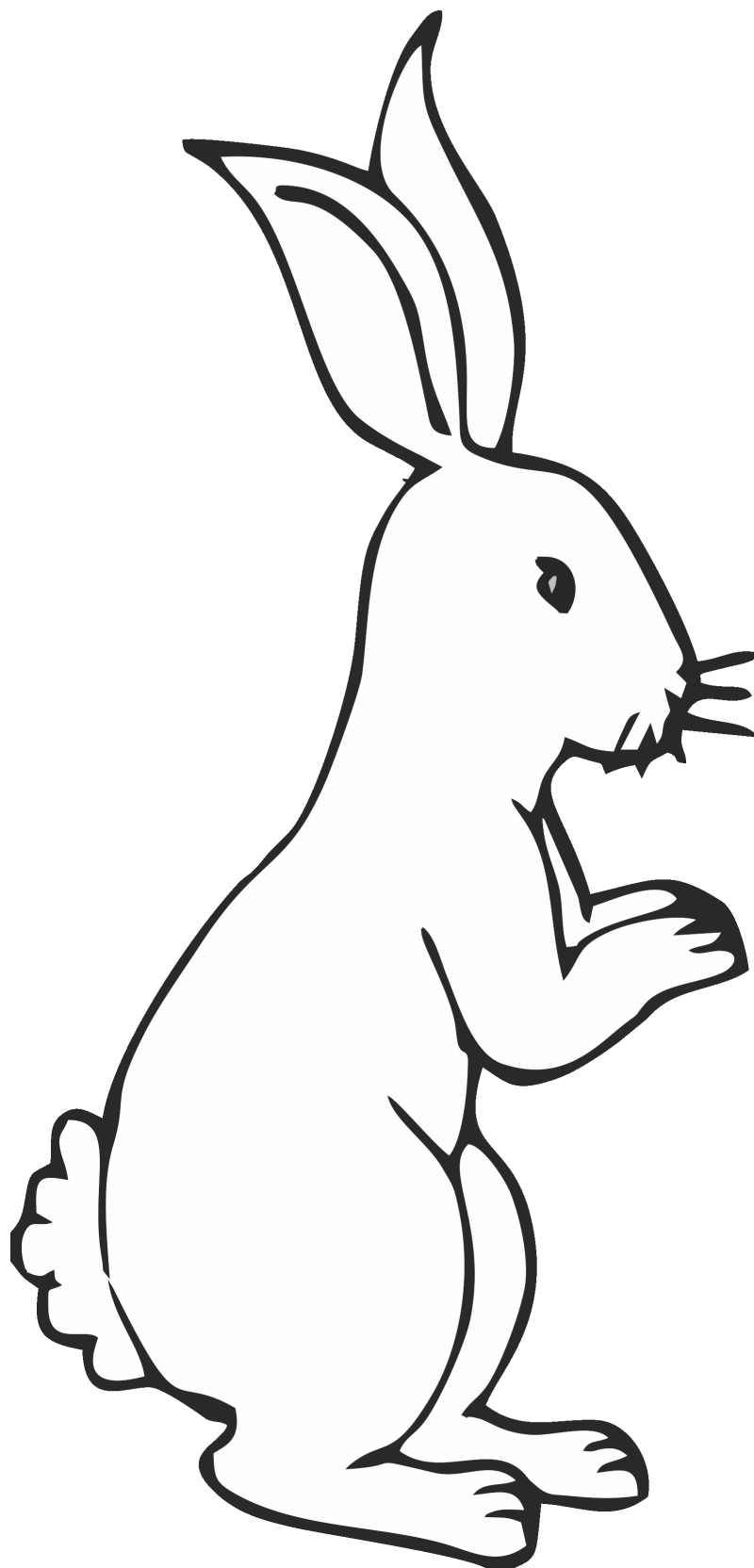
Załącznik nr 3

Lis

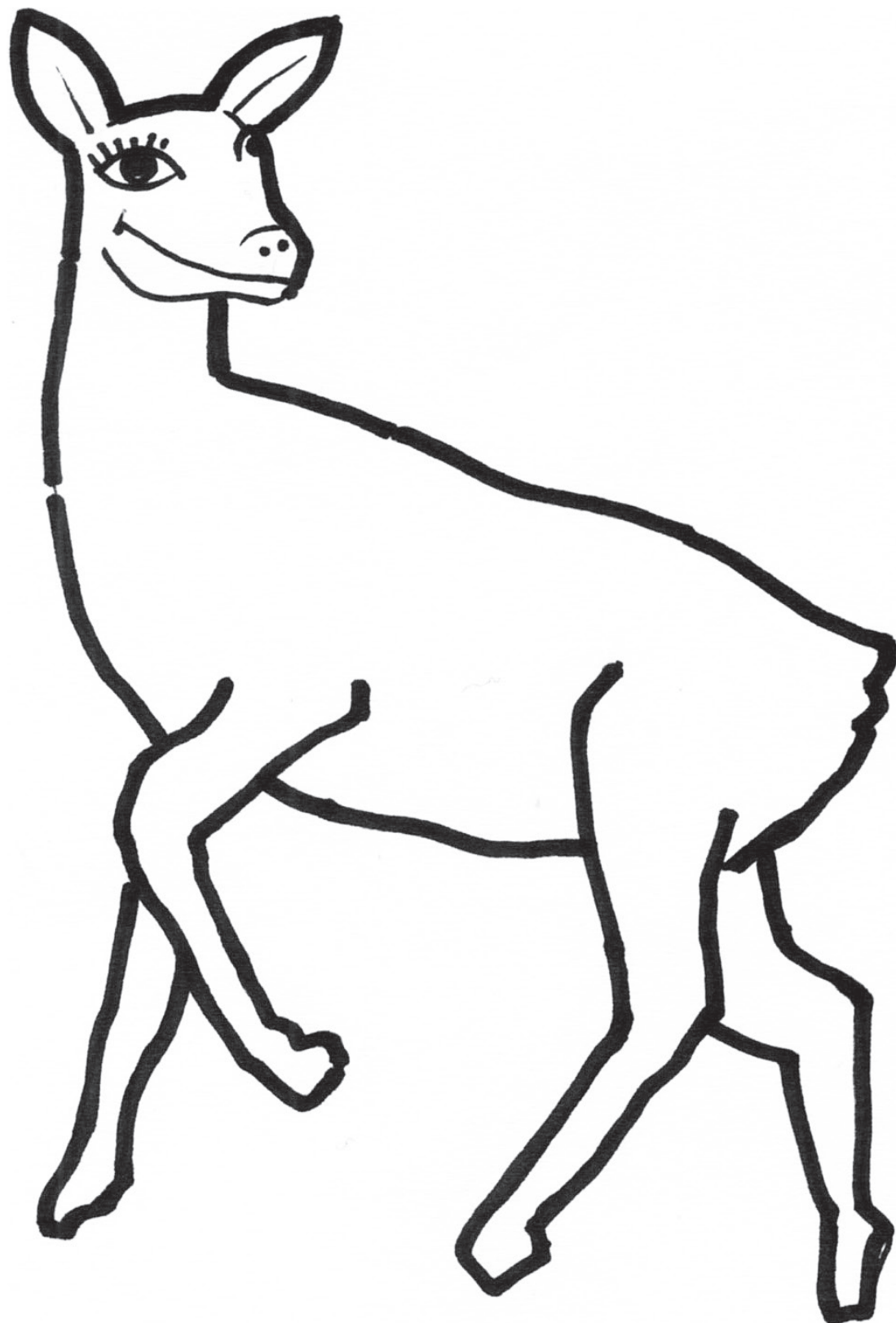
Załącznik nr 3

Zając

Załącznik nr 3

Sarna